

JAARBOEK

VAN HET

KONINKLIJK NEDERLANDSCH GENOOTSCHAP

VOOR

MUNT- EN PENNINGKUNDE

ONDER DE ZINSPREUK

„Concordia res parvae crescunt”

TE

AMSTERDAM

Commissie van Redactie:

Dr. W. F. BAX (Amsterdam).

Dr. H. ENNO VAN GELDER (Voorburg).

Dr. J. W. A. VAN HENGEL (Utrecht).

Dr. J. H. JONGKEES (Bussum).

Dr. A. N. ZADOKS-JOSEPHUS JITTA (Amsterdam).

XXXVII 1950,
EERSTE GEDEELTE.

AMSTERDAM

UITGAVE VAN HET GENOOTSCHAP

1950

PENNINGKUNDIGE GESCHIEDENIS VAN DE OORLOGSJAREN 1940—1945

door

Dr. W. F. BAX

I. MILITAIRE EN ANDERE OFFICIEELE EERETEKENEN.

In den nacht van 9 op 10 Mei 1940 werd ons land door den inval der Duitschers in den wereldoorlog betrokken, die in 1939 ontbrand was door den aanval op Polen, ten gevolge waarvan Engeland en Frankrijk aan het Duitsche Rijk den oorlog verklaard hadden. Hoewel ons Leger een geruimen tijd gemobiliseerd was geweest en verdedigingsstellingen betrokken had, heeft het tegenover het gemotoriseerde leger van den overmachtigen vijand slechts eenige dagen weerstand kunnen bieden. Den 14en Mei werden de wapenen neergelegd, Toch is de tegenstand, door onze strijdkrachten geboden, niet vergeefs geweest: de opmarsch der Duitschers, die op een bliksemoorlog ingesteld waren, is er merkbaar door vertraagd. Deelen van Leger, Vloot en Luchtmacht konden nog naar Engeland oversteken, waar zij de kernen gevormd hebben voor den opbouw van een nieuwe Nederlandsche Strijdmacht en den oorlog hebben voortgezet.

In December 1941 is ook ons Indië in den oorlog betrokken en wel door den inval der Japanners op Malakka. Ondanks den heldenmoed, waarmede ook in den archipel te land, ter zee en in de lucht tegenstand geboden is, was de overmacht te groot en hebben onze strijdkrachten alleen een vertraging van den opmarsch der Japanners kunnen bevechten, een vertraging, die van zeer groot belang voor het behoud van Australië is geweest.

Bij het uitbreken van den oorlog had H.M. de Koningin, ter belooning van moedige daden voor den vijand, tot Haar beschik-

king de Militaire Willemsorde, ingesteld in 1815, en de Eervolle Vermelding, waarvan het teeken in den vorm van een gouden kroon, te dragen op het lint van het Expeditiekruis, vastgesteld was in 1877. Reeds spoedig gevoelden H.M. en Haar ministers in Engeland de noodzakelijkheid naast deze beproefde eere teekenen andere op dit gebied te kunnen verleenen. Dientengevolge zijn te Londen de volgende onderscheidingen ingesteld:

1. Bronzen Kruis.

Ingesteld bij K.B. van 11 Juni 1940 (Staatsblad no. A 22).

Voorzijde: Tusschen de omlijste armen binnen een krans van laurier en eikenloof een gekroonde W.

Keerzijde: Binnen een krans van eikenloof en laurier het jaartal 1940; op de armen binnen de omlijsting het opschrift TROUW-AAN-KONINGIN-EN-VADERLAND.

Brons, 29 mm.

Lint: oranje met blauwe 6 mm breede middenbaan; 37 mm breed.

Vervaardigd door Spink & Son te Londen en (met kleine afwijkingen) door J. R. Gaunt & Son te Londen.

Zooals men uit de beschrijving kan opmaken, is dit kruis een getrouwe kopie van het bekende Metalen Kruis van 1830—1831, gewijzigd voor 1940.

Bij het kruis kan een Eervolle Vermelding als gouden kroontje op het lint gedragen worden. Bij K.B. van 1 Juni 1944 (Staatsblad no. E 37) is bepaald, dat, wanneer wegens gelijkwaardige daden het kruis bij herhaling toegekend wordt, een Arabisch cijfer 2, 3 enz. op het lint bevestigd moet worden.

2. Kruis van Verdienste.

Ingesteld bij K.B. van 20 Februari 1941 (Ned. Staatscourant 1941, no. 3).

Voorzijde: In het midden van het omlijste Grieksche kruis een gekroonde W; op het kruis een lauwerkrans.

Keerzijde: De Nederlandsche Leeuw met zwaard en pijlbundel; omschrift: VOOR VERDIENSTE.

Brons, 35 mm, breed oog boven aan.

Lint: Nassausch blauw, 37 mm breed met 6 mm breede oranje middenbaan.

Vervaardigd door Spink & Son te Londen, ook door J. R. Gaunt & Son te Londen.

Ook bij dit kruis kon de bovengenoemde Eervolle Vermelding worden toegekend. Bij K.B. van 15 Mei 1941 is deze vervangen door een langwerpigen bronzen gesp, versierd met een lauwer-motief, 35×4 mm, op het lint te dragen. De gesp kan meermalen verleend worden. Bij K.B. van 1 Juni 1944 (Staatsblad no. E 38) is bepaald, dat op het lint Arabische cijfers gedragen worden, als het kruis bij herhaling toegekend wordt.

3. Vliegerkruis („Zebra”).

Ingesteld bij K.B. van 28 Augustus 1941 (Staatsblad no. B 77).

Voorzijde: Op het Malthazer kruis een door een koninklijke kroon gedekt medaillon, op welks verhoogden rand de woorden: INITIATIEF MOED VOLHARDING; over het medaillon en de horizontale armen een adelaar met uitgespreide vleugels; daarboven in het veld van het medaillon het jaartal 1941.

Keerzijde: Glad of ruw; op den onderarm ingestempeld: STERLING.

Zilver, met oog en ring, 30 mm.

Lint: oranje en wit gestreept, van links boven naar rechts onder (45°); lintbreedte 27 mm; streepbreedte 2,7 mm.

Vervaardigd door J. R. Gaunt & Son te Londen, door Spink & Son te Londen (op de keerzijde ingestempeld: SILVER) en door 's Rijks Munt.

Het kruis wordt toegekend aan leden van de Luchtmacht; het kan met Eervolle Vermelding en, bij herhaling, Arabische cijfers op het lint verleend worden (Kon. Besluit van 26 Mei 1944, Staatsblad no. E 34).

4. Bronzen Leeuw.

Ingesteld bij K.B. van 30 Maart 1944 (Staatsblad no. E 21).

Eenzijdig: Omlijst medaillon, waarop de Nederlandsche Leeuw met zwaard en pijlbundel; de vier armen, omlijst, breed uitlopend, afgerond.

Brons, met gestyleerd oog en breeden ring, 35 mm.

Lint: verdeeld in 9 gelijke banen, afwisselend Nassausch blauw en oranje, de buitenste blauw; 37 mm breed.

Vervaardigd door Garrand & Co. te Londen, door Spink & Son te Londen, aan 's Rijks Munt (met Mercuriusstaf) en door de Kon. Begeer (met firma-kenmerk).

Bij herhaalde toekenning worden Arabische cijfers op het lint verleend.

De Bronzen Leeuw is na de Militaire Willemsorde de hoogste oorlogsonderscheiding en is bij zijn instelling in de plaats gekomen van de tot dusverre verleende Eervolle Vermelding en van den Gesp behorende bij de drie eerder genoemde decoraties.

5. Oorlogs-Herinneringskruis.

Ingesteld bij K.B. van 16 Maart 1944 (Staatsblad no. E 16).

Oorspronkelijk werd bepaald, dat dit eereteken gelijk zou zijn aan het Kruis voor Belangrijke Krijgsverrichtingen van 1869 met weglating van de woorden VOOR KRIJGSVERRICHTINGEN op de jarretière. Gelukkig is de Regeering op deze vermindering van het oude bekende en beproefde eereteken teruggekomen en is het K.B.

gewijzigd bij K.B. van 10 Juni 1947 (Staatsblad no. H 175).

Eenzijdig: Malthezer kruis, in het midden een ovaal medaillon, waarop de beeltenis van H.M. Koningin Wilhelmina, omgeven door een band met gesp, waarop de woorden VOOR KRIJGSVERRICHTINGEN, te midden van een krans van eikenloof, dragende elk der vier armen van het kruis een W.

Brons, 37 mm.

Lint: oranje met groene zijbanen, 40 mm breed.

Hier zij vermeld, dat voor militairen bepaald is, dat zij alle onderscheidingen opgemaakt op het lint moeten dragen; het lint wordt hiertoe op een breedte van 27 mm, dubbel, gedeeltelijk overslaand, onder het kruis bevestigd.

Vervaardigd door de Kon. Begeer.

Op het lint worden één of meer *Gespen voor Krijgsverrichtingen* gedragen.

Wordt het lint als baton gebruikt, dan vervangt een gebombeerde achtpuntige bronzen ster elken gesp; het lint is in dit geval 40 mm breed.

De gespen zijn de volgende:

- I. *Voor algemeene krijgsverrichtingen.*
 - a. Krijg ter zee 1940—1945;
 - b. Oorlogsvluchten 1940—1945;
 - c. Oorlogsdienst Koopvaardij 1940—1945;
 - d. Oorlogsdienst Visserij 1940—1945;
 - e. Krijg te land 1940—1945.
- II. *Voor bijzondere krijgsverrichtingen.*
 - a. Nederland Mei 1940;
 - b. Nederlandsch-Indië 1941—1942;
 - c. Java-zee 1941—1942;
 - d. Middellandse Zee 1940—1945;
 - e. Arnhem—Nijmegen—Walcheren 1944;
 - f. Normandië 1944;
 - g. Oost-Azië—Zuid-Pacific 1942—1945.

De gespen zijn uit brons vervaardigd en meten 34×6 mm, de hoeken afgerond.

Het Oorlogs-Herinneringskruis is bestemd voor hen, die daadwerkelijk tegen den vijand gestreden hebben, of aan boord van koopvaardij- of visschersschepen vanaf 10 Mei 1940 tenminste 6 maanden actieven dienst hebben verricht in een gebied, waar oorlogsoperaties plaats vonden of konden worden verwacht.

6. **Gesp Timor 1942.**

Ingesteld bij K.B. van 29 October 1942, no. 7.

Vorm en uitvoering: geheel gelijk aan die van de gespen van 1846 tot 1927 verleend bij het Kruis voor Krijgsverrichtingen van 1869, opschrift TIMOR 1942.

Uitgereikt aan de troepen, die in of na Februari 1942 op Timor aan den guerilla-strijd tegen de Japanners hebben deelgenomen.

Vervaardigd (met bijbehorend Kruis voor Krijgsverrichtingen) door Stokes Ltd te Melbourne (Australië); op de gladde keerzijde ingestempeld: STOKES. In 1949 zijn door de Kon. Begeer te Voorschoten nog 325 gespen vervaardigd ten behoeve van het

personeel der Kon. Marine, dat de guerilla-strijders van Timor naar Australië heeft overgebracht (deze hebben aan de keerzijde in plaats van haken pennetjes, waarmede zij op het lint geprikt kunnen worden).

7. Verzetskruis.

Ingesteld bij K.B. van 3 Mei 1946 (Staatsblad no. G 107).

Voorzijde: Op het midden van een Malthezer kruis met verlengden stam Sint Joris den draak doodend, omgeven door uitschietende vlammen, op de armen TROUW - TOT - IN - DEN DOOD.

Keerzijde: Vlamvend zwaard, geflankeerd door gebroken boeien op de horizontale armen.

Met koninklijke kroon en ring.

Brons, 80 × 48 mm.

Lint: karmozijnrood met twee oranje zijbanen.

Ontwerp: prof. L. O. Wenckebach. Vervaardigd aan 's Rijks Munt.

Dient ter erkenning van bijzonderen moed en beleid aan den dag gelegd bij het Verzet tegen de vijanden van de Nederlandsche zaak en voor het behoud van de geestelijke vrijheid.

Op deze grootte posthuum verstrekt aan de nagelaten betrekkingen van 50 strijders voor 's Lands vrijheid.

Ter grootte van 60 × 36 mm bestemd voor in leven zijnde gedecoreerden.

8. Mobilisatie-Oorlogskruis.

Ingesteld bij K.B. van 11 Augustus 1948 (Staatsblad no. I 366).

Voorzijde: Kruis, waarvan de armen gevormd worden door zwaardpunten; tusschen de armen twee gekruiste stormdolken met de punten omhoog; op de dolken rust een helm omgeven door een lauwerkrans; in het hart een stralenkrans.

Keerzijde: ondiepe cirkelvormige uitholling, waarin het opschrift: DEN - VADERLANT - GHETROUWE.

Brons, 42 mm.

Lint: paars met smalle oranje middenbaan.

Ontwerp: F. Smits. Vervaardigd door de Kon. Begeer.

Wordt verleend aan militairen en gemobiliseerden, die niet gerechtigd zijn tot het dragen van het Oorlogs-Herinneringskruis.

9. Erkentelijkheidsmedaille.

Ingesteld bij K.B. van 9 Februari 1946 (Staatsblad no. G 29).

Voorzijde: Androcles, die een leeuw van een doorn in zijn poot verlost; omschrift: SIBI BENEFACIT QUI BENEFACIT AMICO.

Keerzijde: De Nederlandsche Leeuw met zwaard en pijlbundel; omschrift: POPULUS BATAVUS GRATO ANIMO.

Zilver en brons, met kroon en ring, 29 mm.

Lint: oranje met 5 mm breede witte middenbaan, 27 mm breed.

Modelé: prof. L. O. Wenckebach. Vervaardigd door 's Rijks Munt.

Wordt verleend aan hen, die zich voor de Nederlandsche zaak verdienstelijk hebben gemaakt, onder meer door het verleenen van hulp in eenigerlei vorm aan Nederlanders, Nederlandsche onderdanen en Nederlandsche instellingen, die zich gedurende de jaren 1940—1945 op het door den vijand bezette grondgebied van het Koninkrijk der Nederlanden bevonden; kan, geen ridderorde zijnde, verleend worden aan hen, die geen ridderorde mogen aannemen.

10. Verzetsster Oost-Azië 1942—1945.

Ingesteld bij K.B. van 26 October 1948 (Staatsblad no. I 457).

Voorzijde: Zespuntige ster, waarvan elke punt een vlam uitbeeldt; in het midden een medaillon met een vlammeende zon en omschrift: DE GEEST OVERWINT.

Keerzijde: Opschrift: MAART - 1942 - O.AZIE - AUGUSTUS - 1945, in verdiept medaillon; signatuur F.S. inv. en fabrieksmerk Kon. Begeer.

Brons, 43 mm.

Lint: karmozijnrood met in het midden twee goudgele strepen, 3 mm breed en 1½ mm van elkaar; het geheel 37 mm breed.

Ontwerp: F. Smits. Vervaardigd door de Kon. Begeer.

Wordt verleend voor bijzondere prestaties, in de jaren 1942—1945 verricht op Japansch of door Japan bezet gebied in Oost-

Azië, ondanks vernederende en grievende behandeling door den bezetter en zware ontbering of mishandeling.

11. Het Roode Kruis: Herinneringskruis 1939—1940.

Eenzijdig: Grieksch kruis, waarop een krans van eikenloof en laurierblad; in het midden een geëmailleerd medaillon met een rood kruis op een wit veld; daarboven en onder 1939—1940.

Verzilverd en gebronsd oorlogsmetaal, met ring, 38 mm.

Lint: rood en wit gestreept in 7 banen, de buitenste wit.

Vervaardigd door de Kon. Begeer (fabrieksnaam op keerzijde).

Door het Hoofdbestuur van de Nederlandsche Vereeniging Het Roode Kruis in zilver toegekend voor bijzondere diensten aan Het Roode Kruis bewezen in de mobilisatie en oorlogstijd 1939—1940, waarbij van groot beleid is blijk gegeven; in brons voor diensten aan de Vereeniging in dien tijd bewezen.

12. Het Roode Kruis: Herinneringskruis 1940—1945.

Eenzijdig: Grieksch kruis, rood geëmailleerd, met wit metalen omlijsting; in het midden wit metalen medaillon, waarop: 1940—1945, omgeven door een verhoogden rand met opschrift: HET NEDERLANDSCHE ROODE KRUIS; tusschen de armen, een wit metalen lauwerkrans.

Wit metaal, met knop en ring, 41 mm.

Lint: rood, met twee smalle witte banen.

Vervaardigd aan 's Rijks Munt.

Het is ingesteld in 1950 en wordt toegekend aan allen, die tusschen 9 Mei 1940 en 3 September 1945 daadwerkelijk dienst hebben verricht in eenige functie van Het Roode Kruis hier te lande, in Indonesië of in de Overzeesche Rijksdeelen en die aan bepaalde, door het Hoofdbestuur te stellen voorwaarden voldoen; alsmede aan hen, die, hoewel niet in dienstverband, gedurende dezen tijd in typischen Roode Kruis-geest hebben gehandeld.

Voor de eerste maal uitgereikt op 30 April 1950, den verjaardag van H.M. Koningin Juliana, Beschermvrouwe van Het Ned. Roode Kruis.

II. PENNINGEN TER EERE VAN DE GESNEUVELDEN.

Als hulde aan hen, die voor het Vaderland gevallen zijn, tot een blijvend aandenken in metaal aan de gesneuvelden, vindt men de volgende penningen.

13. Op den dood van Schout-bij-Nacht K. W. F. M. Doorman.

Voorzijde: Links gewend borstbeeld met omschrift: K. W. F. M. DOORMAN SCHOUT BIJ NACHT; rechts in het veld signatuur Pol Dom.

Keerzijde: Het vlaggeschip DE RUYTER, varend naar links; op den achtergrond kaart van de Javazee; boven: IK VAL AAN, VOLGT MIJ; onder: SLAG IN DE JAVAZEE - 27 FEBRUARI 1942; op het schip signatuur Pol Dom.

Brons, 60 mm.

Modelé: Pol Dom. Vervaardigd door de Kon. Begeer.

In den handel gebracht gedeeltelijk ten bate van het „Karel Doorman-fonds”.

Karel Willem Frederik Marie Doorman, geboren 23 April 1889 te Utrecht, sneuvelde 27 Februari 1942 in de Javazee; hij werd bij K.B. van 5 Juni 1942, no. 9, posthuum benoemd tot Ridder M.W.O. 3e klasse.

14. Op den dood van Majoor H. Brinkgreve.

Voorzijde: Links gewend hoofd; omschrift: HENK-BRINKGREVE-6-6-1915-5-3-1945, door een paar takjes gescheiden van SOYEZ-SINCERE.

Keerzijde: Knielende naakte man naar rechts, tegenover een bloeiende plant en een vogel; omschrift: EERBIED-VOOR-AL-WAT-LEEFT.

Brons, gegoten, 100 mm.

Gemodeleerd en vervaardigd door den broeder van den overledene, Geurt Brinkgreve.

Henk Brinkgreve werd geboren 6 Juni 1915 te Utrecht; hij daalde 11 September 1944 per parachute in bezet Nederland, waar hij hoogst belangrijk organisatorisch werk verrichtte voor het illegaal verzet; hij sneuvelde bij een vijandelijken aanval op zijn hoofdkwartier op 5 Maart 1945 en werd posthuum bij K.B. van 18 April 1946, no. 53, benoemd tot Ridder M.W.O. 4e klasse, als tijdelijk benoemd res.-Majoor der Artillerie.

15. **Op den dood van Luitenant ter zee 3e klasse A. G. E. baron van Heerdt.**

Voorzijde: Aanzierend borstbeeld in de uniform van adelborst; omschrift: ANTON GODERT ERNEST BARON VAN HEERDT; rechts in het veld monogram van den medailleur.

Keerzijde: Het gehelme familiewapen van Heerdt, geflankeerd door twee gekroonde onklare ankers; omschrift: GESNEUVELD·A/B·H·M^S. ISAAC SWEERS; onderaan: 28·7·1921·13·11·42.

Brons, 60 mm.

Modelé: J. J. van Goor. Vervaardigd door de Kon. Begeer.

Luitenant ter zee baron van Heerdt werd geboren 28 Juli 1921 te 's-Gravenhage en sneuvelde 13 November 1942, toen H.M^S. torpedobootjager Isaac Sweers door een vijandelijke onderzeeboot werd getorpedeerd; het schip maakte deel uit van een beschermingssmaldeel, dat een der Geallieerde landingsoperaties op de Noord-Afrikaanse kust dekte.

16. **Ter herdenking van de gesneuvelde militairen van het 3e en 27e Regiment Inf., 3e Grens-Bataljon en 3e Depot-Bataljon.**

Voorzijde: Aanzierende infanterist, het geweer in den arm als eerbewijs voor de gesneuvelde makers; omschrift: 3^E EN 27^E REG. INF^{IE}. 3^E G.B. 3^E DEP.BAT.; rechts signatuur M.P.

Keerzijde: Gothisch kerkraam waarin: EERBIED; langs den bovenrand: twee palmtakken, onder: brokken steenen muur; langs den onderrand: AAN ONZE GEVALLEN KAMERADEN MEI 1940.

Brons, 50 en 28 mm (de laatste met oog en ring).

Modelé: Maarten Pauw. Vervaardigd door C. J. Begeer te Utrecht.

Penning en draagmedaille zijn met een bijbehorende oorkonde uitgereikt aan de nabestaanden der gesneuvelden van genoemde onderdeelen, en — met een anders gestelde oorkonde — aan de militairen dezer onderdeelen die zich gedurende de oorlogsdagen bijzonder onderscheiden hebben.

De draagmedaille alleen werd geschonken aan alle oud-militairen van het 3e R.I. bij gelegenheid van de godsdienstoefeningen ter

herdenking van en voor de zielerust van de gesneuvelden gehouden te Bergen op Zoom, Roosendaal en Dordrecht in September 1940.

17. Draagspeldje Grebbeberg.

Op den Grebbeberg, waar na den strijd tegen de Duitschers van 10 tot 13 Mei 1940, de meeste gesneuvelde Nederlandsche soldaten hun laatste rustplaats gevonden hebben, is te hunner herinnering een Eere-begraafplaats ingericht. Als aandenken aan dit kerkhof is een draagspeldje in den handel gebracht.

Eenzijdig: Stralenschietend kruis, gedekt door een helm; tegen het kruis leunt een geweer met bajonet, aan de rechterarm hangt een veldzak; boven den rand van het speldje steekt een schild uit met den Nederlandschen Leeuw; op de afsnede GREBBE.

Brons, 19 × 12 mm (ovaal).

Maker onbekend.

18. Hulde aan het Nederlandsche Leger.

Voorzijde: Stormdolk op palmtak, links boven een Nederlandsche helm boven het jaartal 1940, rechts beneden een Engelsche helm boven het jaartal 1945.

Keerzijde: Opschrift: DEN – VADERLANDT – GHETROUWWE – BLIJF – ICK – TOT IN DEN – DOOT.

Brons, 50 mm.

Ontwerp: F. Smits, modelé: J. J. van Goor. Vervaardigd door de Kon. Begeer.

19. Hulde aan de gesneuvelden bij de bevrijding op 5 Mei 1945.

Voorzijde: Naakte vrouwenfiguur op een naar links springenden leeuw; op de uitgestrekte rechterhand een opvliegende eend, in de linkerhand een omlaag gerichte speer, waaraan een uit twee slangen bestaand hakenkruis geregen is; onderaan: – 5 MEI 1945 –.

Keerzijde: Op linkerbeen geknielde naar links gewende naakte vrouw, waaronder het opschrift: DOOR NEERLANDS VOLK – WORDT EER EN DANK GEBRACHT – AAN NEERLANDS ZONEN – DIE ALS HELDEN ZIJN GEVALLEN; onder het opschrift twee naakte figuren met vogels; omschrift: HET OFFER VAN HUN LEVEN BRACHT ONS ALLEN DE VRIJHEID

EN DE VREDE WAAROP SMARTELIJK WERD GE-
WACHT; onderaan monogram van den medailleur.

Brons, 60 mm.

Modelé: Jo Hekman. Vervaardigd door de Kon. Begeer.

20. Plaquette van het Comité tot oprichting van een gedenk-
teeken te Ede voor de gevallen strijders van de B.S. te Ede.

Voorzijde: Binnen een verhoogden rand het gedenkteeken met opschrift: GESTEUND DOOR HET RECHT STREDEN ZIJ VOOR DE VRIJHEID; aan weerszijden eiken; er achter dennen; links er van de Nederlandsche vlag in top; er voor grasveld met paden; er onder het gemeentewapen van Ede, waar boven: EDE en waarnaast: GEDENKTEKEN - GEVALLEN STRIJDERS B.S. - MEMORIAL PARK - DUTCH INTERIOR FORCES.

Keerzijde: Binnen een verhoogden rand op lauwertak de gekroonde wapens van Nederland en Canada, waaronder: GESTEUND DOOR HET RECHT - STREDEN ZIJ VOOR DE VRIJHEID; hieronder „maple-leaf" met onderschrift: IN GRATEFUL MEMORY - OF YOUR COOPERATION, waaronder cursief in laag relief: UPHELD BY JUSTICE - THEY FOUGHT FOR LIBERTY. IN DANKBARE HERINNERING - AAN LIWE MEDEWERKING.

Brons, 90 × 63 mm.

Vervaardigd door Gerritsen en van Kempen te Zeist.

Den Canadeezen aangeboden voor hun hulp bij de oprichting van het gedenkteeken.

21. Penning op het Amerikaansche kerkhof te Margraten.

Voorzijde: Rechtsgewend hoofd van een Amerikaanschen soldaat met helm; omschrift: THEY DIED FOR LIBERTY, gescheiden door lauwertakken; in het veld signatuur G.B.

Keerzijde: Treurende vrouwengestalte, op den rug gezien, tusschen grafkruisen; op lint daaronder: 20000 US SOLDIERS BURIED AT MARGRATEN.

Brons; gegoten 125 mm, geslagen 60 mm.

Modelé: Geurt Brinkgreve. Vervaardigd door Gerritsen en van Kempen te Zeist; in den handel gebracht door de Firma Alard te Maastricht.

III. HERINNERINGSPENNINGEN DER LAND-, ZEE- EN LUCHTSTRIJDKRACHTEN.

22. Plaquette op de capitulatie.

Eenzijdig: Naar rechts gewend portret van den opperbevelhebber in medaillon, waarlangs en -onder: GENERAAL H. G. WINKELMAN - OPPERBEVELHEBBER - VAN - LAND - EN ZEEMACHT; langs bovenrand plaquette: DE WAPENS WORDEN NEERGELEGD - 14 MEI 1940 (op enkele exemplaren: HIJ NAM EEN WIJS BESLUIT; spoedig uit den handel genomen); links naast medaillon landschap met op den voorgrond verlaten stuk geschut; rechts in de lucht vliegtuigen; onder een oorlogsbodem.

Tin, driehoekig oog, omgeven door geweren en een helm, 106 × 67 mm.

Vervaardigd door Ned. Tin Industrie te Zeist.

23. Herinneringspenning der zeeofficieren, die in krijgsgevangenschap gegaan zijn.

Voorzijde: Opgestoken hand in de houding tot het afleggen van den eed van trouw, vóór de Nederlandsche vlag; omschrift: IK ZWEER TROUW AAN DE KONINGIN; onder fabrieksmerk K.B.V.

Keerzijde: Gekroond onklaar anker binnen een rand van prikkeldraad; aan weerszijden de namen der interneringskampen: SOEST - OFLAG VIII° (= Juliusburg, Breslau) - OFLAG IV° (= Colditz) - STALAG 371 (= Stanislaw) - NEU-BRANDENBURG; er onder monogram van den medailleur.

Brons, gegoten, 78 mm.

Ontwerp: D. W. baron van Lynden; modelé: J. Ph. van Zegveld. Vervaardigd door de Kon. Begeer.

Tot aandenken aan acht officieren der Koninklijke Nederlandsche Marine, die op 15 Juli 1940 in krijgsgevangenschap verkozen te gaan in plaats van de

loyaliteitsverklaring aan den Duitschen overweldiger te teekenen, is deze penning vervaardigd. Bij deze officieren bevond zich één matroos. Van de negen leden dezer groep zijn acht ontvlucht. Op den rand van het exemplaar, dat de deelnemers ontvingen, is de naam van den betrokkene gegraveerd, te weten: de luitenants ter zee G. Feith, G. Y. C. Fraser, F. E. Kruimink, E. H. Larive, D. W. baron van Lynden, F. Steinmetz en den matroos J. W. de Lange. De officieren Douw van der Krap en van Doorninck, die ook tot hen behoorden, stelden geen prijs op het bezit van den penning. Veertien exemplaren zijn vervaardigd (toelichtingen van Mr. C. Ph. C. E. Steinmetz, oud-beheerder der Indische familie-documenten bij het Indisch Instituut).

24. Draagpenning van het 3e Depotbataljon.

Voorzijde: De wapens van Delft en Bergen op Zoom; daar boven uitstekend twee lauwertakjes; er onder op linten de plaatsnamen; omschrift: 3^E DEPOT BATALJON.

Keerzijde: De Nederlandsche Leeuw; omschrift: HERINNERING AAN DEN OORLOG 10-14 MEI 1940; over het geheel twee gekruiste geweren.

Brons, met oog en ring, 30 mm.

Lint: blauw.

Vervaardigd door de Kon. Begeer.

Uitgereikt met oorkonde door den majoor-bataljonscommandant aan de leden van dit onderdeel. De oorkonde is afgedrukt: *Jaarboek*, 1940, blz. 60—61.

25. Draagpenning van het 14e Depotbataljon.

Voorzijde: De wapens van Zeeland en Bergen op Zoom liggend op lauwertakken; er onder op een lint de namen van provincie en stad; omschrift: 14^E DEPOTBATALJON.

Keerzijde: Helm, waaronder: HERINNERING - AAN DEN OORLOG VAN - 10 - 14 MEI; daaronder gestyleerde lauwertak.

Brons, met oog en ring, 30 mm.

Lint: blauw.

Vervaardigd door de Kon. Begeer.

Door den kapitein-commandant van het bataljon aangeboden aan de manschappen van dit onderdeel (met oorkonde, afgedrukt: *Jaarboek* 1940, blz. 62).

26. Penning van het 10e, 15e en 22e Depotbataljon.

Voorzijde: Gekroond wapen van Leiden; er onder twee lauwer-takken; aan weerszijden: 10 - 14 MEI - 1940.

Keerzijde: Twee gekruiste geweren met bajonet, liggende over het om- en opschrift: KONINKLIJKE LANDMACHT. INFAN-TERIE. 10^E 15^E 22^E DEPOTBAT.; om- en opschrift door cirkel gescheiden.

Brons, 39 mm.

Vervaardigd door de Kon. Begeer.

27. Herinneringspenning der Officieren van het 4e Regiment Infanterie.

Voorzijde: Tusschen prikkeldraadversperring twee in ééngesla-gen handen, links gepantserd, rechts bloot, waaronder links: 14 MEI 1940, rechts 5 MEI 1945; rechts in het veld onder de versperring monogram van den medailleur.

Keerzijde: Kaart van een deel van Zuid-Holland (Noordwijk aan Zee—Leiden), waar 4 R.I. in 1940 den Duitschers slag geleverd heeft; omschrift: OFFICIEREN 4^E REGIMENT INFAN-TERIE. 24 - 29 AUGUSTUS '39. 10 - 14 MEI '40 (data van mobilisatie en van oorlog).

Brons, 50 mm.

Modelé: M. Kutterink. Vervaardigd door de Kon. Begeer.

28. Draagpenning van de 3e Batterij der IIIe Afdeeling van het 7e Regiment Artillerie.

Voorzijde: Als van den algemeenen artilleriepenning. (Zie *Jaarboek* 1940, blz. 55, no. 2).

Keerzijde: Opschrift: 25 - 8 - 39 — 3.III.7 R.A. — 15 - 5 - 40.

Brons, met oog en ring, 25 mm.

Lint: rood-wit-blauw.

Vervaardigd door de Kon. Begeer.

29. Draagpenning van de munitie colonne van de IIIe Afdeeling van het 7e Regiment Artillerie.

Voorzijde: Als van den algemeenen artilleriepenning.

Keerzijde: Opschrift: MUN.COL. - III-7 R.A. - 25-8-39 - 15-5-40 - TER HERINNERING - AANGEBODEN DOOR - HUN COMMANDANT - RES. 1^e LUIT. - C. KOLFF, WMZ.

Brons, met oog en ring, 40 mm.

Lint: rood-wit-blauw.

Vervaardigd door de Kon. Begeer.

30. **Draagpenning van de 2e batterij der 1e Afdeeling van het 14e Regiment Artillerie.**

Voorzijde: Als van den algemeenen artilleriepenning.

Keerzijde: Opschrift: 2-I-14.R.A. - 1939 - 1940.

Verzilverd brons, met oog en ring, 25 mm.

Vervaardigd door de Kon. Begeer.

31. **Draagpenning van de 3e batterij der 1e Afdeeling van het 8e Regiment Artillerie.**

Voorzijde: Door een koninklijke kroon gedekte gekruiste vuurmonden; er naast: 3-I-8 R.A.; er onder: GREBBE.

Keerzijde: Opschrift: VOOR HET - VADERLAND.

Brons, met oog en ring, 26 mm.

Lint: rood-wit-blauw.

Vervaardigd door de Kon. Begeer.

32. **Plaquette van den staf der 1e Afdeeling van het 8e Regiment Artillerie.**

Eenzijdig: Artillerist naast zijn paard in rechthoekige omlijsting; daaronder gekruiste kanonnen; langs de vier zijden verdiepte rand, waarop in relief: VOOR TROUWEN DIENST * AUGUSTUS 1939 - MEI 1940 * HEIMERSTEIN - DE GREBBE * STAF I - 8 R.A.

Brons, 70 × 50 mm.

Ontwerp: G. Smit (zie *Jaarboek* 1940, blz. 63). Vervaardigd door de Kon. Begeer.

33. Penning der 5e Compagnie van het depot geneeskundige troepen.

Voorzijde: Slang, zich kronkelend om bokaal, geplaatst tusschen twee lauwertakken, waaromheen een lint, versierd met het Roode Kruis; onderschrift: AMSTERDAM UTRECHT - 29 AUG. 1939 JUNI 1940 - 5^E COMP. DEPOT GENEESKUNDIGE TROEPEN.

Keerzijde: Ledig veld, omgeven door een onder breed uitloopen den rand, waarop het gekroonde Nederlandsche wapen te midden van lauwer en eikenloof.

Brons, 40 mm.

Vervaardigd door C. J. Begeer te Utrecht.

34. Draagteeken van het 8e Regiment Infanterie.

Eenzijdig: Borstbeeld van infanterist met helm, bijna aanzien d, links gewend; omschrift: GREBBEBERG 1940; rechts in het veld: 8 R.I.

Wit metaal, met speld, 20 mm.

35. Draagteeken van het 11e Regiment Infanterie.

Eenzijdig: Vierkant waarin kruis met zwart email tusschen de armen; op medaillon: 11 R.I.; op armen: 10-14 MEI 1940. R'DAM. GREBBE. OUD-STRIJDERS.

Wit metaal, met knevel tot bevestiging in knoopsgat, 10 mm.

Vervaardigd door de Kon. Begeer.

36. Draagteeken van den Bond van Oud-strijders 1940.

Eenzijdig: Borstbeeld van soldaat in veldtenue met helm, links gewend; achtergrond gearceerd; gladde rand, waarop: BOND VAN OUD-STRIJDERS. 10-14 MEI-1940.

Wit metaal, met speld, 21 × 17 mm (ovaal).

37. Herinneringskruis van den Vaartuigendienst, depot Amsterdam.

Eenzijdig: Oranje geëmailleerde, ingekeepte armen, waarop 1.9.4.0.; blauw geëmailleerd medaillon, waarop onklear anker.

Wit metaal, 35 mm.

Lint: blauw.

Vervaardigd door Gerritsen en van Kempen te Zeist.

In November 1945 zijn in opdracht van de verzetsgroep „Kempenaar” 100 van deze kruisen vervaardigd.

38. Plaquette Rijkshospitaal te Utrecht.

Eenzijdig: Poort van het hospitaal aan den Springweg met gezicht op het gebouw daarachter; links boven medaillon met rood kruis; rechts boven medaillon met aesculaapteeken; ter weerszijden, langs den rand der plaquette, ranken; onder het hospitaal: TER HERINNERING – AAN DE GOEDE VERZORGING – DER OORLOGSGEWONDEN EN ZIEKEN – IN HET – RIJKSHOSPITAAL TE UTRECHT en 1940–1942.

Brons, gegoten, 140 × 94 mm.

Vervaardigd door C. J. Begeer te Utrecht.

Door de verpleegden in 1942 aangeboden aan het personeel.

39. Plaquette „Huize Zuylenveld”.

Eenzijdig: Rechthoekig, met afbeelding van het herstellingsoord voor oorlogsgewonden, waaronder: TER HERINNERING AAN UW VERBLIJF IN HET – HERSTELLINGSOORD VOOR – NEDERLANDSCHE OORLOGSGEWONDEN – „HUIZE ZUYLENVELD” – TE ZUILEN, GEDURENDE DE OORLOGSJAREN; naast dit opschrift 1940–1945; rechts onder CORN BEGEER.

Brons, voorzien van vier gaatjes in de hoeken, ter bevestiging op een onderlaag, 68 × 56 mm.

Vervaardigd door C. J. Begeer te Utrecht.

40. Plaquette N.V. G. H. Bührmann's Papier Groothandel te Amsterdam.

Eenzijdig: Rechthoekig, aan drie zijden afgesloten door een rand van eikenloof en onderaan door de afsnede; in het veld, onder het handelsmerk van de firma (een cirkelvormig medaillon met molen en opschrift G.H.B. – HOLLAND) in drie rijen de namen van

60 leden van het personeel; op de afsnede: MET DANKBAARHEID GEDENKT G.H.B. DAT BIJ DE - KRIJGSVERRICHTINGEN IN MEI 1940 ALLE GEMO - BILISEERDE MEDEWERKERS BEHOUDEN BLEVEN.

Brons, 71 × 50 mm.

Vervaardigd door de Kon. Begeer.

Aangeboden aan haar uit den oorlog teruggekeerde medewerkers.

IV. PENNINGEN OP DE ILLEGALITEIT EN DE BINNENLANDSCHE STRIJDKRACHTEN.

Na de capitulatie in Mei 1940 is de strijd tegen de overweldigers van ons vaderland ondergronds, illegaal, voortgezet.

Uit de illegaliteit hebben zich groepen gevormd, bestemd om in militair verband tegen den vijand te dienen. Door Prins Bernhard vanuit Engeland in 1944 georganiseerd en onder Zijn bevel gesteld hebben zij als Nederlandsche Binnenlandsche Strijdkrachten vanaf 1 September in groot verband dienst gedaan.

41. Hulde aan H.M. Koningin Wilhelmina.

Voorzijde: Naar rechts gewend borstbeeld van H.M. de Koningin, met omschrift: WILHELMINA - KONINGIN DER NEDERLANDEN; monogram van den medailleur; fabrieksmerk K.B.V.

Keerzijde: Twee handen, in de rechter een bloeiende oranjetak, in de linker een fakkel; daaronder: WANNEER UIT DONKREN - TIJD - ORANJE EEN WEG ZAL WIJZEN - ZOO ZAL IN EEUWIGHEID - ONS NEDERLAND - HERRIJZEN; monogram van den medailleur.

Brons, 60 mm.

Modelé: Jo Hekman. Vervaardigd door de Kon. Begeer.

Uitgekomen in 1946 ter herdenking van haar leiding in het verzet 1940-1945.

42. Draagteeken voor de Binnenlandsche Strijdkrachten.

Voorzijde: Gekroonde B, met omschrift: BINNENLANDSCHE STRIJDKRACHTEN 1944-1945.

Keerzijde: Handteekening van Prins Bernhard.

Brons, met knevel tot bevestiging in knoopsgat, 25 × 20 mm.

Vervaardigd door Gerritsen en van Kempen te Zeist.

43. **Draagpenning der Binnenlandsche Strijdkrachten te Bleiswijk.**

Eenzijdig: Wapen van Bleiswijk; omschrift: TE WAPEN 5 MEI 1945. 83 MAN; hieromheen, op verhoogden rand: BINNENLANDSCHE STRIJDKRACHTEN. BLEISWIJK.

Brons, met oog, 30 mm.

Lint: oranje, 30 mm breed.

Vervaardigd door de Kon. Begeer.

44. **Draagpenning der Neutrale Ondergrondse Organisatie te Schiedam.**

Voorzijde: Wapen der Gemeente Schiedam, tusschen lauwer-takken; onderschrift: „DE N.O.” – 1945

Keerzijde: Omschrift: NEUTRALE ONDERGRONDSE ORGANISATIE.

Zilver, met oog en ring, 25 mm.

Vervaardigd door de Kon. Begeer.

45. **Penning op den strijd der Illegalen.**

Voorzijde: Naar rechts gewende leeuw, verward in een net, waaraan een muisje knaagt; boven den leeuw een gier met uitgespreide vleugels.

Keerzijde: Twee zeshoekige medaillons; in het bovenste een man, vrouw en kind; in het onderste een man tegen een muur voor een vuurpeloton; tusschen beide medaillons: – WAT · KAN · EEN · MAN · OPRECHT · EN · TROUW – NOG · DOEN · IN · ZULK · EEN · TIJD – HIJ · KUST · ZIJN · KIND · HIJ · KUST · ZIJN · VROUW – EN · STRIJDT · EEN · IJDELEN · STRIJDT –

Brons, 50 mm.

Modelé: Geurt Brinkgreve. Vervaardigd door Gerritsen en van Kempen te Zeist.

De versregels zijn ontleend aan het gedicht „De 18 dooden” van Jan Campert.

46. Penning op de strijd der Illegalen.

Voorzijde: Onder door een bliksemstraal doorklievde onweerswolken twee ten hemel gestrekte handen, met een kettingboei gebonden, en een hand, die de ketting doorvijlt; onder de wolken: NEDERLAND - 1940 1945; langs den onderrand op een lint: ILLEGALEN · STRIJD IN OORLOGS · TIJD.

Keerzijde: links en onder twee samengebonden lauwertakken.

Verzilverd oorlogsmetaal, 50 mm.

Ontwerp: J. Hemmes; modelé: Pol Dom. Vervaardigd door de Kon. Begeer voor de firma H. Hemmes Jzn te Assen.

47. Serie van 6 penningen op het Verzet.

Voorzijde van alle stukken: de Nederlandsche Leeuw met gebroken klusters aan de voorpooten, waaronder een gebroken hakenkruis; omschrift: JE MAINTIENDRAI.

Keerzijden verschillend:

- a. stervende krijgsman naar rechts gewend, in de rechterhand een gebroken zwaard, aan den linkerarm een schild; omschrift: EEN EEUWICH RIJCK VERWERVEN ALS EEN GHE-
... TROUWE HELT; in het veld: MCM - XL en signatuur W.
- b. linksgewende figuur op een kruk voorovergebogen zittend; links traliewerk in den muur van een cel en een kan op den grond; omschrift: NAE TSUER SAL ICK ONTFANGHEN VAN GODT MIJN HEER DAT SOET; rechts in het veld: MC - M - XLII en signatuur W.
- c. rechtsgewende man, de handen op den rug gebonden, in gebogen houding geknielend; boven den rug een geesel; omschrift: STANTVASTICH IS GHEBLEVEN MIJN HERT IN TEGHENSPOET; in het veld: MCM - XLII en signatuur W.
- d. links gewende op één been geknielde man, de geboeide handen samengevouwen; omschrift: DIE TYRANNY VERDRYVEN, DIE MY MYN HERT DOORWONDT; in het veld MCMXLII en signatuur W.
- e. geblinddoekte man, van voren gezien, geboeid op de knieën liggend; achter hem het Nederlandsche wapen; rechts in het

veld twee op hem gerichte geweerloopen; omschrift: DEN VADERLANDT GHETROUWE BLIJF ICK TOT IN DEN DOOT; in het veld: MCM - XLII en signatuur W.

- f. bezwijmde man, gebonden op een hakenkruis; omschrift: ALS ICK DAER AEN GHEDENCKE MIJN EDEL HERT DAT BLOET.

Brons, gegoten 88 mm, geslagen 60 mm.

Modelé: Prof. L. O. Wenckebach. Vervaardigd aan 's Rijks Munt. Uitgegeven ten bate van de Stichting 1940—1945.

De versregels op de penningen zijn ontleend aan het Wilhelmus.

48. Eerepenning Medisch Contact.

Voorzijde: Slang zich kronkelend om een hakenkruis, waarvan de armen barsten vertoonen; omschrift: ALLEEN EEN VRIJ MAN KAN EEN GOED GENEESHEER ZIJN.

Keerzijde: Beneden in het veld een aesculaapstaf gedekt door een vrijheidshoed; omschrift: MEDISCH CONTACT MCMXLI MCMXLV.

Brons, 60 mm.

Modelé: Prof. L. O. Wenckebach. Vervaardigd aan 's Rijks Munt.

Als Medisch Contact verbonden tegen de Duitschers hebben de leden van de Maatschappij tot Bevordering der Geneeskunst den strijd tegen den usurpator en diens maatregelen op medisch en hygiënisch gebied aangeboden en gewonnen. Doktoren, die het meest uitgeblonken hebben in het verzet, ontvingen bovengenoemden penning.

49. Penningen op de Spoorwegstaking.

In verband met het offensief der Geallieerde legers in Nederland, begonnen bij Arnhem in September 1944, gelastte de Nederlandsche regeering uit Londen een staking van het geheele spoorwegpersoneel. In 1946 werd aan het personeel, voorzoover het het bevel tot staking heeft opgevolgd, door de Directie der Nederlandsche Spoorwegen een penning uitgereikt:

- a. Voorzijde: Gevleugeld rad op spoorrail, tegengehouden in zijn loop door een remslof; achter het rad de wapperende Neder-

landsche driekleur aan een stok; daarnaast fabrieksmerk K.B.V.;
omschrift: N.V. NEDERLANDSCHE SPOORWEGEN.

Keerzijde: De Nederlandsche Leeuw met zwaard en pijlbundel;
hierover het opschrift: TER HERINNERING – AAN DE
EENDRACHTIGE – OPVOLGING VAN HET – STA-
KINGSBEVEL – 17 SEPTEMBER 1944.

Brons, 50 mm.

Vervaardigd door de Kon. Begeer.

- b. Als a, draagpenning.

Brons, 20 mm.

Lint: oranje.

Naar keuze is aan het personeel de legmedaille (a) of de draagpenning
(b) verstrekt.

- c. Als a, doch op de keerzijde: IN DANKBARE HERINNE-
RING – AAN UW – STEUN EN MEDEWERKING – BIJ
DE SPOORWEGSTAKING – 17 SEPT. 1944 – 5 MEI 1945.

Brons, 50 mm.

Uitgereikt aan niet-leden van het personeel, die tot het slagen van de
staking hebben bijgedragen door het opnemen van onderduikers enz.

50. **Penning N.V. Nederlandsche Tramwegmaatschappij te
Heerenveen.**

Voorzijde: Wapen van Heerenveen, liggend op een stralend
rad waarboven een vleugel; omschrift: N.V. NEDERLANDSCHE
TRAMWEGMAATSCHAPPIJ *

Keerzijde: Opschrift: * TER HERINNERING – AAN DE
STAKING – SEPTEMBER '44 – APRIL '45 *

Brons, met oog en ring, 30 mm.

Vervaardigd door Gerritsen en van Kempen te Zeist.

Uitgereikt aan hen die deelgenomen hebben aan de in September 1944 gepro-
clameerde staking van deze maatschappij.

51. **Penning Raad van Verzet, brigade Rotterdam.**

Voorzijde: Duitsche adelaar op gebroken hakenkruis, een zwaard
in de borst; achter het gevest het wapen van Rotterdam; omschrift:

RAAD VAN VERZET IN HET KONINKRIJK DER NEDERLANDEN - BRIGADE ROTTERDAM.

Keerzijde: Bestemd voor inscriptie.

Brons, 60 mm; met oog en ring, 40 mm.

Vervaardigd door Gerritsen en van Kempen te Zeist.

52. Penning Packard Irene te Utrecht.

Voorzijde: Lamp van een radiozender, die aethergolven uitstraalt, gedeeltelijk liggend op het wapen van Utrecht; links een gedeelte van de kaart van Engeland, rechts van die van Nederland; links onder: CORN. BÈGEER.

Keerzijde: Op een cartouche: TER HERINNERING - AAN DE - PRETTIGE SAMENWERKING MET - PACKARD - IRENE - ALS UITING VAN ONZE - DANKBAARHEID VOOR UW TROUW - PLICHTSBETRACHTING EN - OPOFFERINGSGEZINDHEID; boven: 1940 - MEI - 1945, onder N. I. D. (Nederlandsche Inlichtingendienst).

Brons, 40 mm.

Vervaardigd door Corn. Begeer te Utrecht.

53. Penning op de Ondergrondsche Strijders.

Voorzijde: Geraamte, gedekt door een stalen helm, een geweer met bajonet in de armen, schrijdend naar links; omschrift: AAN ONZE ONDERGRONDSE STRIJDEERS; signatuur K.d.K.

Keerzijde: 17e eeuwsh schip, zeilende naar rechts; omschrift: DIE · SCHEEP · GAAT · MOET · MEEVAREN · MCMXLV.

Brons, gegoten, 90 mm.

Modelé: Kees de Kat.

54. Gerrit van der Veen-penning.

Voorzijde: In een medaillon rechts gewende buste van Gerrit van der Veen; hieronder tusschen twee krullen: VOOR, met ruimte voor een naam; omschrift: GERRIT VAN DER VEEN PENNING.

Keerzijde: De Kunst als een met mantel gedrapeerde vrouwenfiguur, omgeven door zeven vaandelzwaaiende mannenfiguren;

omschrift: - DOOR HECHT VERZET - DE KUNST GERED
- VAN NAZISMET.

Brons, 60 mm.

Modelé: Hildo Krop. Vervaardigd aan 's Rijks Munt.

Aan de exposanten op de tentoonstelling „Kunst in vrijheid”, na de bevrijding in 1945 te Amsterdam gehouden, uitgereikt ter gedachtenis aan Gerrit van der Veen, beeldhouwer en medailleur te Amsterdam, geboren 26 November 1902, door de Duitschers als verzetsman 10 Juni 1944 te Bloemendaal gefusilleerd, posthuum begiftigd met het Verzetskruis.

55. Herinneringskruis van de Fiwi 1942—1945.

Eenzijdig: Malthezer kruis, stralen tusschen de armen, er op: FIWI - 1942 - 1945 - DE - GEEST - OVERWINT, op medail-
lon kruis in cirkel.

Brons, met oog en ring, 31 mm.

Lint: blauw-oranje-blauw, 32 mm breed.

Vervaardigd door Cordesius & Zonen, Batavia.

Het kruis is door het Hoofdbestuur van de Federatie van ex-Illegale Werkers in Indië (Fiwi) uitgereikt aan de leden van deze Vereeniging.

De cirkel van het medaillon is het symbool der Eeuwigheid, begin zonder einde, de Geest. Het kruis is het symbool van de stof, tevens van het lijden, dat echter door den cirkel overwonnen wordt: de Geest overwint. De kleuren van het lint duiden aan trouw en vorstenhuis.

(Slot volgt)